

**БОЯРСЬКА А.Д.
КОВТУНЕНКО Ю.В.**

НОРМАТИВНО-МЕТОДИЧНА БАЗА ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ В УКРАЇНІ

**Боярська А.Д. – студентка,
Ковтуненко Ю.В. – к.е.н., доц. каф. обліку, аналізу і аудиту,
Одеський національний політехнічний університет**

Державні реформи у всіх своїх сферах певною мірою стосуються економіки країни, яка в свою чергу впливає на підприємства. З появою ринкових відносин, нормативна база України постійно піддається змінам, проте деякі економічні категорії вимагають досить детального перегляду та переосмислення. Однією з таких категорій є доходи і витрати майбутніх періодів. Так, як вони досі викликають неоднозначне ставлення щодо їх складу, структури та особливості обліку.

Зокрема вважають що, доходи майбутніх періодів – це кошти які були отримані підприємством в звітному періоді, проте відносяться, згідно правилам бухгалтерської звітності, до майбутніх періодів, тому що не були підкріплені жодними відповідними витратами [1].

Через те що на законодавчому рівні структуризації даної категорії не існує, підприємства виходячи із специфіки своєї діяльності, самостійно встановлюють які доходи варто формулювати як доходи майбутніх періодів. На рис. 1 представлені доходи, які доцільно відносити до складу доходів майбутніх періодів.

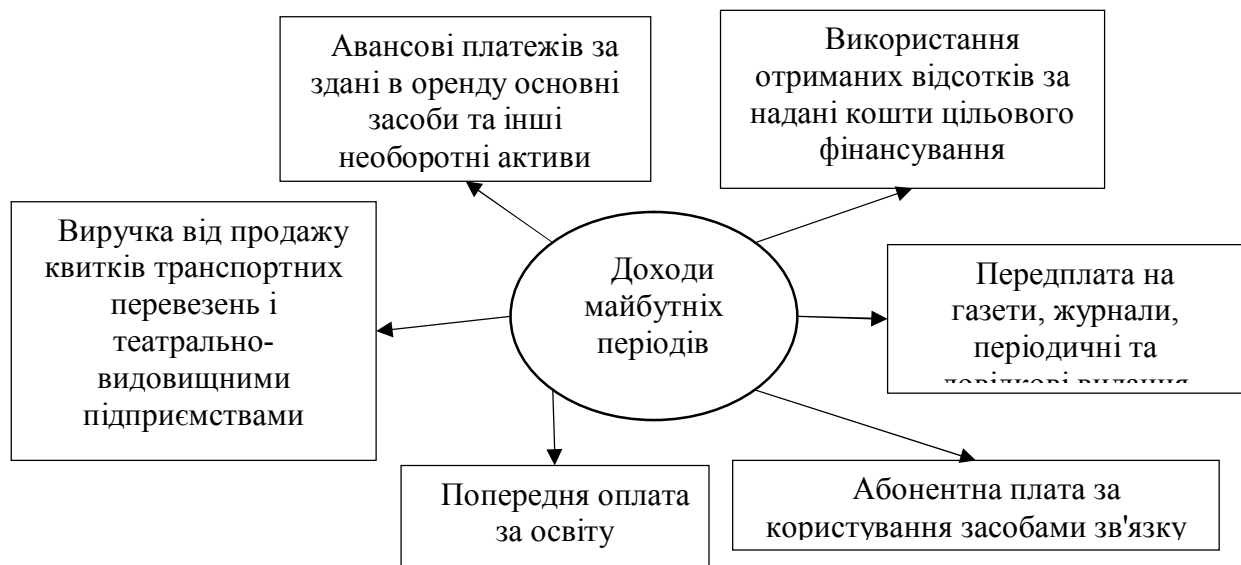

Рис. 1 – Склад доходів майбутніх періодів

Відповідно, витрати майбутніх періодів – це витрати, які були сплачені в звітному чи попередніх звітних періодах, та відносяться до собівартості реалізованої продукції в наступних звітних періодах шляхом капіталізації, що дає змогу підприємству отримати економічну вигоду в майбутньому [1].

Витрати майбутніх періодів наведені на рис. 2.

Рис. 2 – Склад витрат майбутніх періодів

Незважаючи на свою специфіку обліку та важкість в сприйнятті безпосередньо предметом аналізу в законодавчих та нормативних документах ця економічна категорія не являється. А є лише складовою доходів і витрат підприємства, що показано в табл. 1.

З даної таблиці можна зробити висновок, що головною законодавчою і нормативною базою обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р., з новими змінами і додатками.

Згідно з даним законом, зобов'язання – це заборгованість підприємства, що виникла внаслідок колишніх подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди. Тобто, згідно з правилами бухгалтерського обліку та законодавчими нормами та положеннями, доходи та витрати майбутніх періодів визначаються як особливий вид зобов'язань [8-9].

Таблиця 1 – Нормативні акти, які регулюють питання обліку доходів і витрат майбутніх періодів

Нормативне джерело	Стислий зміст
Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. [2]	Цей Закон є основною законодавчою, нормативною і інструктивною базою обліку на підприємстві. Він визначає правові засади регулювання, організації, та головні цілі ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. У законі зазначено поняття бухгалтерського обліку, доходу, витрат, зобов'язання, господарської операції, та відповідність нарахування доходів та витрат для складення фінансової звітності.
Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [3]	Визначається об'єкт оподаткування, правила ведення податкового обліку, ставки оподаткування, а також порядок нарахування та строки сплати податку на прибуток.
НП(С)БО 1 «Вимоги до фінансової звітності» за № 391/3684 від 21 червня 1999 року [1]	Даний стандарт визначає мету, склад і правила підготовки фінансової звітності підприємства і основні вимоги для визначення його елементів. В ньому зазначено про те що доходи та витрати майбутніх періодів обов'язково повинні бути відображенні в Балансі підприємства.
НП(С)БО 11 «Зобов'язання» № 20 від 31.01.2000 [4]	Згідно положення так категорія як «доходи майбутніх періодів» та «витрати майбутніх періодів» відокремлюються як вид зобов'язань, які з'явилися в звітному періоді та підлягають погашенню в наступних звітних періодах.
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, (затверджена МФУ від 31 березня 1999 р. № 291), [5]	Дана Інструкція утворює призначення і систему ведення рахунків бухгалтерського обліку методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб. В даній інструкції визначено що рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів» відображається облік доходів майбутніх а на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів» відображає облік даних витрат Аналізуються рахунки з якими кореспондують дані рахунки.
НП(С)БО 14 «Оренда» № 181 від 28.07.2000 [6]	Положення визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів, що є одним із елементів доходів майбутніх періодів, та їх розкриття у фінансовій звітності.
НП(С)БО 15 «Дохід» № 290 від 29.11.99 [7]	Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. В стандарті зазначено визначення та класифікація доходу, та його оцінка.

Отже, були розкриті склад, структуру доходів та витрат майбутніх періодів та зокрема було проаналізовано їх законодавчу та нормативну базу. Було виявлено, що жоден закон в повній мірі не регламентує дану економічну категорію, а підприємства вправі самі обирати, що саме відносити до їх складу так коли і в якому розмірі списувати їх на доходи та витрати звітного періоду.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. №996-ХІІ із змінами і доповненнями.
3. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. / Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/lawsshow/z0085-00>.
8. Ковтуненко Ю.В. Сутність поняття доходи майбутніх періодів на підприємстві / Ю.В. Ковтуненко, А. Боярська // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграційна система освіти, науки і виробництва в сучасному інформаційному просторі» 19-20 травня 2016 р. – Тернопіль: Крок, 2016. – С.202-204
9. Ковтуненко Ю.В. Аналіз структури витрат промислового підприємства / Ю.В. Ковтуненко, А.В. Крисенко, О.В. Амурова // Праці Одеського політехнічного університету: Науковий та науково-виробничий збірник. – Одеса, 2014. – Вип. 2(44). – С.202–207.